

Ocupació i atur

S'ha assenyalat ja que els capitalistes prenen les decisions d'establir empreses i emprar o no treballadors depenent dels beneficis que puguin obtenir. Si hi ha molts treballadors que volen treballar i poca ocupació, moltes persones que volen treballar no podran obtenir una feina i es dirà que estan a l'atur, o que *estan aturats*. És clar que això constitueix un problema molt greu per a aquestes persones, perquè una persona sense feina d'on obtindrà els ingressos per poder viure? També serà un problema per a la societat, ja que una població amb molts aturats porta a una societat cada vegada més injusta, on la desigualtat i la pobresa s'accentuen i on es produeix menys del que es podria produir. A més, això també té influència en el nivell de salaris i les condicions de l'ocupació: si hi ha molt atur, els salaris no pujaran o baixaran i les condicions de treball es deterioraran, mentre que si es necessiten molts treballadors els salaris i les condicions de treball poden millorar i els beneficis poden disminuir. Per això als aturats se'ls anomena *exèrcit de reserva*, ja que compleixen un paper de reserva de mà d'obra perquè els salaris i les condicions de treball no millorin gaire. En l'actualitat, com que a l'Estat espanyol hi ha molts treballadors aturats que volen treballar, l'exèrcit de reserva és molt ampli. I, a més a més, amb la globalització són els treballadors de tot el món els que competeixen entre ells. Els salaris ja fa molts anys que van disminuint, les condicions laborals es precaritzen i els beneficis empresarials pugen. A més, les empreses modernes van augmentant les seves inversions de capital per fer front a la competència i subordinar les seves forces de treball, amb el resultat que com més gran és una empresa menor és la relació entre la seva producció total i el treball que genera. Les 300 ETN més grans, que controlen almenys una quarta part de la producció mundial, només generen un 1% de l'ocupació.

De què depèn el nombre de treballadors que volen treballar?

Els empresaris són els que determinen el nombre de treballadors que volen emprar, però cal mirar també a l'altra banda: quantes persones volen treballar, factor que depèn d'altres aspectes. Entre aquests aspectes, ja s'ha dit que en el capitalisme la majoria de la població no té recursos propis per poder viure i ha de vendre la seva força de treball, per la qual cosa el nombre de treballadors que han de vendre la seva força de treball depèn en primer lloc de la població. Si la població és reduïda, no hi haurà gaires treballadors disponibles.

Però no tota la població treballa. Hi ha lleis que no permeten treballar als nens i joves, i aquestes lleis poden canviar. Molts dels nostres avis van començar a treballar amb deu i dotze anys, però això va canviar, i fins fa uns anys a l'Estat espanyol l'edat per poder començar a treballar era de 14 anys, ara és de 16 i és possible que augmenti en el futur pròxim. Passa el mateix amb la gent gran: fins ara l'edat per deixar de treballar –l'edat de jubilació– era de 65 anys, ara ja ha canviat a 67 i és possible que canviï a 70. De manera que la població que pot buscar feina depèn de les lleis. Podríem preguntar a l'alumnat amb quina edat pensen començar a treballar ells, a quina edat van començar els seus pares i els seus avis i què n'opinen ells i per què.

El treball disponible també depèn bastant de la riquesa del país. Si un país és ric i molta gent pot estudiar hi haurà gent de més de 16 anys que estudiarà i no treballarà fins més tard, com passa ara a la Unió Europea. Depèn també dels costums. Fins fa uns anys moltes dones no accedien al mercat de treball i es quedaven a casa per atendre la família, però ara la majoria de dones tracten de tenir una feina. Així mateix, la disponibilitat de les persones que volen treballar depèn de la immigració i l'emigració. Als anys seixanta moltes persones de la resta de l'Estat espanyol van immigrar a Catalunya per treballar, mentre que ara molts joves marxen a l'estranger per poder fer-ho. De manera que, en general, per poder avaluar si la força de treball és molta o poca, s'ha de fer referència a quina proporció de la població vol treballar en el marc de les lleis i costums d'un país.

A l'Estat espanyol la xifra d'atur sol ser superior a la de molts països de la Unió Europea. En les crisis dels anys setanta del segle xx i la del 2007 d'aquest segle, les xifres d'atur de l'EPA han superat el 25%,